

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

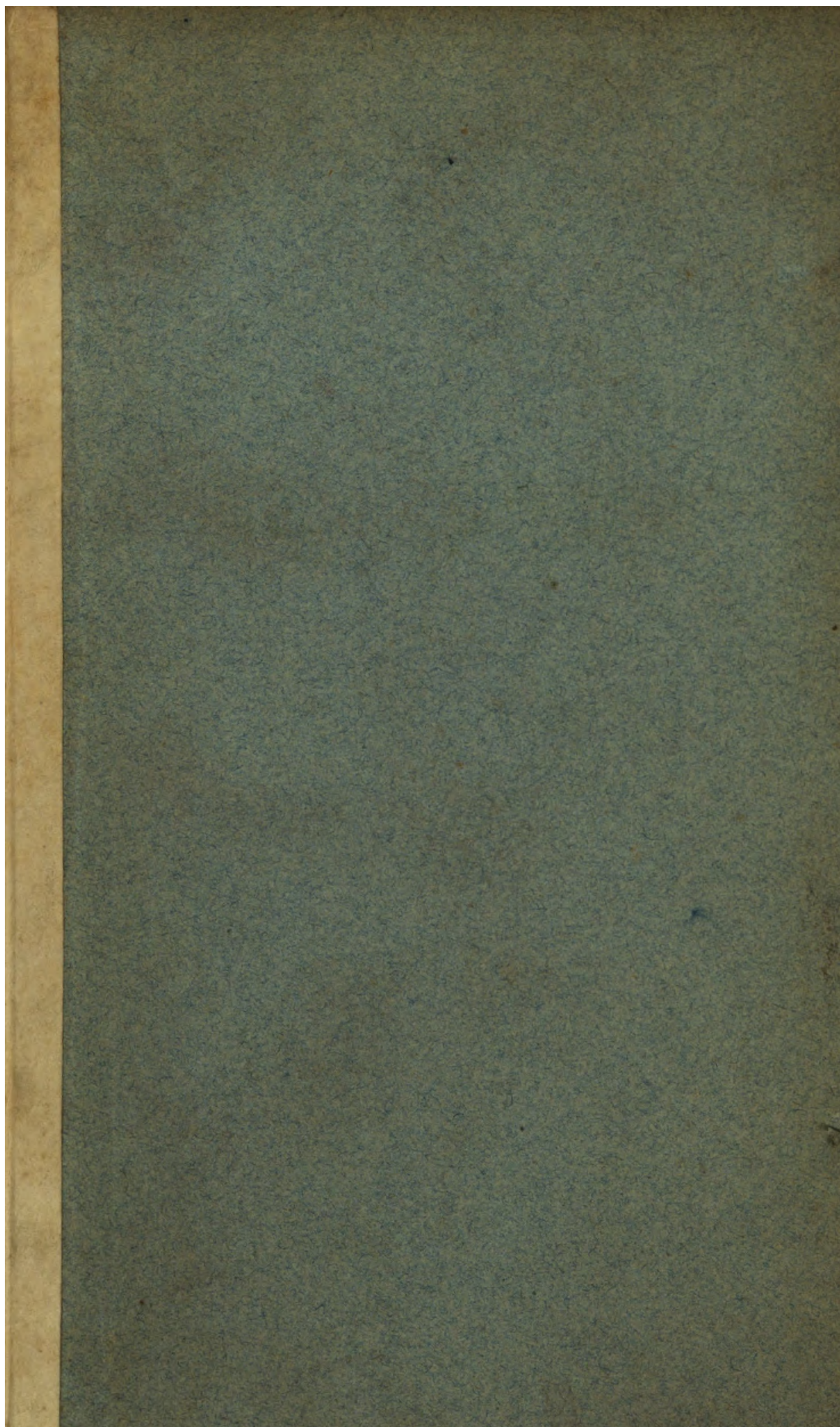
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

29807 e.1

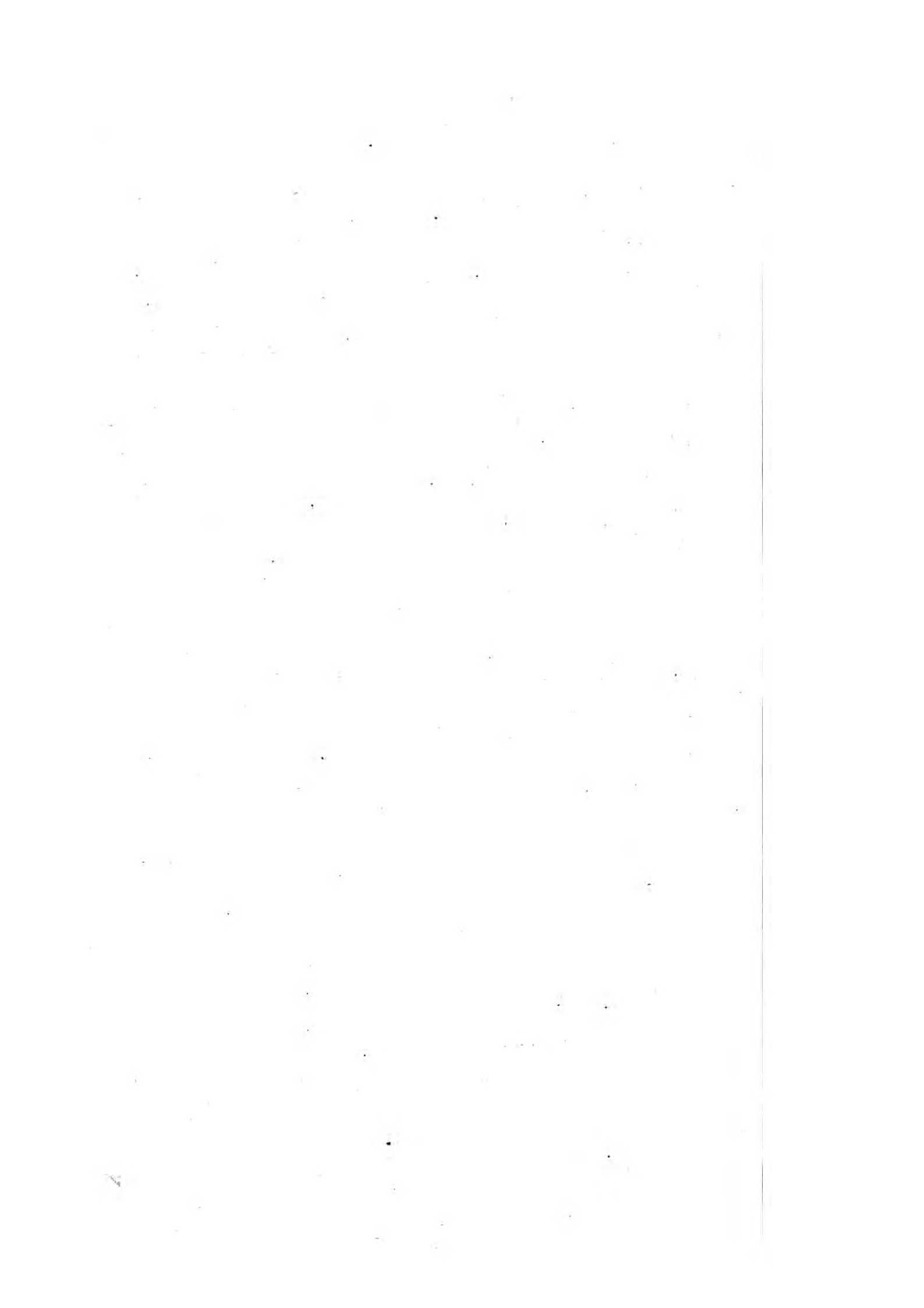

To be bound
separately

466.

29807. e. l.

TO

FL. MEROBAUDIS
CARMINUM PANEGYRICIQUE

RELIQUIÆ

EX MEMBRANIS SANGALLENSIBUS

EDITÆ A

B. G. NIEBUHRIO C. F.

EDITIO ALTERA, EMENDATIO.

BONNAE, 1824.

Sumptibus EDUARDI WEBERI.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

LECTURE 10

VIRIS CLARISSIMIS ET REVERENDISSIMIS

DOMNO

JOHANNI NEPOMUCENO HAUNTINGER

SUPREMO BIBLIOTHECÆ SANGALLENSIS PRÆFECTO,

ET

DOMNO

ILDEPHONSO AB ARX

REGENTI SEMINARI

NIEBUHRIUS S. D.

PETII a vobis, viri clarissimi, ut mihi liceret nominibus vestris inscripta edere, quae in bibliotheca, quam ita custoditis ut, quoties ab eruditis fructus aliquis insignis inde

percipiatur, id vobis gratissimum eveniat, vobis indicantibus, legi exscripsique: non quod ignorarem quam sint ista exigua; ornatu quoque, quem ab accurata commentatione accipere possent, orbata: sed grati animi testificationem, singularisque observantiae pignus, qua vobis obstrictus sum, publice exstare cupiebam. Itaque pro eo quoque vobis gratias ago quod hoc a vobis impetrari sivistis. Valet, viri clarissimi, amicique discedentis estote memores.

Scribeb. Sangalli, pr. Id. Iulias 1823.

INTER codices bibliothecae Sangallensis plures exstare re-
scriptos, quaerenti mihi ARXIUS, v. cl., indicavit; ac mox
omnes collectos ad inspiciendum obtulit. Etenim iam du-
dum, accurate examinatis singulis codicibus, sicubi ali-
quid huius generis conspiceret, non solum id non inob-
servatum neglexerat; verum etiam, adhibito medicamento
efficacissimo, quid olim scriptum fuisset, investigaverat:
itaque probe cognoverat, mihique indicavit, in reliquis
quidem codicibus aut librorum sacrorum, aut sanctorum
patrum paginas deletas haberi: unum esse in quo carminis
latini reliquiae appareant: inter has, ubi litterarum ductus
minus evanuerint, aliquot se legisse versus, quos neque
memoria sibi in poëtarum, quos classicos vocamus, libris
indicaverit, neque quaerendo invenerit: ceterum se, prop-
ter debilitatam oculorum aciem, ab accuratiore inquisi-
tione abstinere debuisse: eam se cupere ab aliquo institui,
cui et visus firmior, et usus tractandarum deletitiarum
membranarum sit.

Igitur non concedente solum, sed hortante atque plau-
dente, egregio viro, opus aggressus sum; rem plane ut
ipse mihi indicaverat inveni: ea scilicet quae his pagellis
continentur inedita esse: legique redivivas litteras, ut in
hoc negotio evenire solet, modo sine ullo labore; modo
enixa oculorum animique contentione aegerrime assecutus

evanidos ductus, erasis quae abluendo deleri non potuerant: nonnulla, post multiplices conatus, desperata reliqui. Verum de codicum rescriptorum ratione, de qua saepe atque cum cura traditum est, plura dicere nihil attinet.

Paucis igitur quae de membranis, quibus haec fragmenta continentur, dicenda sunt, absolvam. Octo folia sunt: quorum duo paria ad octavum discerpti libri quaternionem pertinent, primum scilicet atque sive secundum sive tertium eiusdem par: de duobus reliquis ne id quidem omnino dubio caret ea ad unum eundemque quaternionem pertinere. Cuncta folia, ut ad eundem modulum cum ceteris, quae ad conficiendum novum codicem librarius congesterat, redigerentur, aut a superiore aut ab inferiore ora, resectis cum margine aliquot versibus, quorum numerus determinari nequit, deminutionem passa sunt: quod ad latitudinem attinet, in uno pari utriusque folii ora cum extremis versuum litteris abscissa est; in reliquis tribus, mutata ad angustiorem modulum plicatura, alterum folium intonsum remansit, alterius paulo plus quadrante resectum fuit. Membrana tenerrima est: litterae, praeter subscriptionem praefationis, ex earum genere sunt quas vulgo unciales vocant; iis similes quibus Gaii institutiones scriptae sunt: ita decorae, ut nihil possit videri elegantius: iam vero, ut hic codex mox post editum ab auctore panegyricum scriptus fuerit, tamen anno 446 recentior foret.

Auctoris nomen, si quidem solito more in superiore paginarum ora inscriptum exstabat, abscissum periit. Qui si ad auream aetatem pertineret, levi negotio, et minime fallacibus indiciis, agnosceretur: in ferrei aevi limine, temporibusque quorum omnis accuratior notitia intercidit, nihil certi statuere liceret, nisi unico fortunae munere monumentum in lucem prodisset quod omnem dubitationem tollere videtur. Poëtas qui post Claudianum, Aëtio

VII

rem publicam tenente, in praecipuo honore fuerint, Sidonius (ad Felicem, IX. 278 - 302.) tres enumerat: ac licet minime dubium sit longe plures eodem aevo se carminibus delectasse, iniuriam tamen faceret Arverno, erudito sane viro, si quis crederet eiusmodi poemata, qualia sunt quorum reliquias hic legimus, ab illo nescio quibus aliis posthabita esse. Dum vero inter hos nostrorum carminum auctorem quaerimus, excludendus est Bonifacii cliens Gallicanus; inter duos qui restant, Quintianum et Hispanum illum, quem Sirmondus Merobaudem esse acute intellexit, incerti haesitaremus, nisi aliud argumentum accessisset. nam ille quidem Aëtii laudes cecinisse, hic statuae honore auctus esse dicitur; id quod utrumque in panegyrici auctorem convenit. Sed quod litem dirimere dixi, hoc est: ante hos X annos, egestis ex Ulpii fori area ruderibus, inventa fuit basis statuae Flavio Merobaudi cum luculento titulo positae, quem cl. Fea, strenuissimus antiquitatis explorator, evulgavit, eruditeque illustravit. Integrum apponam, quoniam libellum, quo exhibetur, paucis in Germania visum esse arbitror:

Fl. Merobaudi VS com. sc. — Fl. Merobaudi, æque forti et docto viro, tam facere laudanda quam aliorum facta laudare praecipuo: castrensi experientia claro; facundia vel otiosorum studia supergresso: cui a crepundiis par virtutis et eloquentiae cura, ingenium, ita fortitudini ut doctrinae natum, stilo et gladio pariter exercuit. Nec in umbra, vel latebris, mentis vigorem scholari tantum otio torpere passus, inter arma litteris militabat, et in Alpibus acuebat eloquium. Ideo illi cessit in præmium non verbenam vilis, nec otiosa hedera, honor capitis Heliconius, sed imago ære formata, quo rari exempli viros, seu in castris probatos, seu optimos vatium, antiquitas honorabat. Quod huic quoque cum augustissimis Roma principibus,

VIII

Theodosio et Placido Valentiniano, rerum dominis, in foro Ulpio detulerunt: remunerantes in viro antiquæ nobilitatis, novæ gloriæ, vel industriam militarem, vel carmen, cuius præconio gloria triumphali crevit imperio. — Dedicata IIII. Kal. Aug. Cons. DD. NN. Theodosio XV. et Valentiniano IIII.

Iam vero quæ hic et in panegyrici præfatione leguntur ita plane gemina sunt, ut orator ex inscriptione, publico honoris monumento, laudes suas transtulisse videatur. Hic legimus, *imaginem ære formatam in præmium cessisse Merobaudi*; illic, *victuro ære formatum oratorem*: hic, *Romam cum principibus*; illic, *Romam cum principe*, hunc honorem detulisse: hic, *eius præconio gloriam triumphali crevisse imperio*; illic, *pro laudibus Aëtii statuam decretam esse*. Ea dedicata fuit anno 435: consulatus, qui panegyrico ornatur, post undecim annos subsecutus est: verum summi quidem honoris nomen nuper sibi collatum esse; de tempore quo statuam acceperit nihil omnino memorat.

Neque est quod suspicetur aliquis, fieri posse ut Quintianus, quem laudes Aëtii ceçinisse constat, eodem honore ornatus fuerit: nam Sidonius, qui statuae Merobaudi tributæ, ut rei maxime ad memoriam insignis, meminit, dum Quintianum hedera ter coronatum esse dicit, maiorem honorem ei obtigisse haud dubie negat: hederae autem coronam doctarum frontium præmium minus illustre fuisse, ex allatis inscriptionis verbis patet: quem morem coronandorum poëtarum, cum poësi ipsa, cui semper aliquis honos mansit, etiam rudibus, quæ secuta sunt, sæculis perdurasse arbitror. Denique statuae honorem perpauca poëtis oratoribusve tributum esse, vel inde colligimus, quod et Sidonius et Idatius, in brevissima Merobaudis mentione, de eo præcipue verba fecerunt.

Itaque de panegyrico quidem Merobaudi vindicando, nisi quis omnino coniecturas ab his studiis pellit, quæ

IX

sine earum ope saepe progredi nequeunt, vix quemquam dubitaturum esse arbitror: quo concesso, de eo tamen controversia moveri poterit, sintne ad eundem auctorem referenda minora carmina quae praecedunt? verum ut id affirmemus. et ipsa paginarum connexio suadet, et quod in panegyrico (v. 130) et in IV carmine (v. 46) Aëtium puerum *mundi pretium* fuisse ait: tum sermo, quum v. gr. voce *primævus* ita delectetur poëta, ut id in his paucis paginis ter occurrat. Non tamen rem dissimulabo quae summam difficultatem habere videatur: etenim, qui in panegyrico mores antiquos, priscasque virtutes simul cum patriis sacris intercidisse criminetur, potestne inter Christianos censer? praesertim qui hoc ipsum paganis exprobrantibus verum esse negare solebant. Contra autem in genethliaco, neque minus in elegis de triclinio Valentiniani Imp., de baptismo ea leguntur quae Christianum auctorem prodere videantur. Ego vero antea ex his laqueis ita me expediebam ut gentilem fuisse poëtam censerem: sic enim argumentabar: ethnicos, fracta semel antiqua religione, potuisse sine sacrilegii reprehensione, Christianorum sermonem simulare; idque eos fecisse Procopii exemplo in libellis de aedificiis probabam. Atque ad hanc sacrorum confusionem, quam, ex quo Christiani dominabantur, calliditas suadebat, superstitionem praecessisse indicabam: quum, iam inde a principiis ecclesiae, gentiles Christiana sacra, quasi Isiaca aut Mithriaca, expeterent; ac praecipue baptisma, oleique sacri in morbis unctionem. Denique attendere iubebam quam parum orthodoxe dicta sint quae de baptismo, sane non absque pia quadam elegantia, canit: nam qui (IV. 26.) *Deum, arcana laticum receptum unda, crimina pellere*, dicat, eum consubstantiationem aliquam divinae essentiae cum aqua in sacro lavacro adhibita sibi fingere, monebam; id vero vix in christianum cadere.

Haec meditabar Sangalli, Sidonio Sirmondiano destitutus: quem si inspicere potuissem tota argumentatio concidisset. Carmen enim Merobaudis de Christo exstare docet doctissimus ille Sidonii enarrator: id, hoc indicio, facile in Fabricii collectione inveni, inscriptum *Merobaudis Hispani Scholastici*; porro hunc titulum in vetustissimo libro, ex quo Fabricius se edere dicit, ita scriptum extitisse, nemo dubitabit. Idem tamen poëma inter Claudiani quoque epigrammata exstat («Proles vera Dei»), scilicet unum ex quatuor illis carminibus quae Io. Camers addidit, nemo alius hactenus, quum plurimi in conferendis Claudiani codicibus laborarint, in scriptis libris invenit: ac sane fieri potest ut Camers non codicis auctoritate sed coniectura, propter Carmen Paschale, quod Claudiani esse crediderit, motus, illi adscriberet quae eum auctorem habere nequeunt. Fabricius luculentum illud carmen a Camerte editum esse: editores Claudiani cuncti id, cum non spernenda lectionis varietate, apud Fabricium inveniri, pariter ignoraverunt.

Huius igitur tam manifesti ac non suspecti testimonii fidem cavillationibus elevare velle, viro gravi indignum foret: nam, ut inesse carmini quae parum orthodoxam opinionem prodant, Gesnero concedamus, ethnicum Christianae religionis mysteria ita accurate tractasse, quae Barthii opinio est (Adv. I. 7.) nunquam nobis persuaderi sinemus. Itaque, quod unum superest, fateamur, quamquam non sine stupore, statuendum esse, extitisse sub Leone magno Pontifice Christianos, qui, quum ab impietate longe abessent, nihilominus quaedam ex illis criminibus quae maiores in fidem Christianam conferri indignabantur, pro veris admitterent: atque in eorum numero esse Merobaudem.

Carmen quod, inter opera Claudiani relatum, vulgo obvium est, addere non placuit: eos vero quibus ad scrip-

XI

tos codices aditus patet, rogo hortorque ut quatuor illa carmina quae Camerti debentur, sollicite quaerant: ex quibus disticha de miraculis Christi pariter Merobaudem nostrum auctorem habere, valde probabile est. Imo idem de Carmine Paschali suspicor: at carmen de Hercule prorsus diversum colorem habet.

De pretio anecdotorum editorem dicere, periculosum est; neque magnopere metuo ne, vel silente me, Merobaudes meus contemnendus poëta videri possit. Multa profecto his carminibus insunt fortiter cogitata, plurima eleganter dicta: nunquam ineptit: raro, id quod aevi vitium est, tumet. Sit in hoc quaedam editoris *φιλοστοργία*: tamen hanc reprehensionem non adeo vereor, ut non fatear, cupere me, eum Claudiano, cui aetati proximus est, poëtica quoque laude vix inferiorem censi. Scilicet, id quod inscriptionis elogium praedicat, ingenium armis pariter ac stilo exercuerat; plus in castris quam in scholarum otio versatus. In universum autem hoc tenendum est, illo saeculo quo orbis Romanus concidebat, longe plura amplioraque ingenia viguisse quam iis quae proxime praecesserant: summum enim discrimen, quo urgente unuscuiusque privati hominis salus a rei publicae salute pendeat, animos ex diutino torpore excitatos graviorum rerum cogitationibus implebat; viros autem magnos, in mediis periculis discriminibusque natos et factos, inter antiquarum virtutum ruinas eminentes, et quorum immensis laboribus reliquiae imperii sustinebantur, sincere et ex animo praedicabant, admirabanturque. Quippe Traiani aevo neque clades acceptae, neque parti triumpho, condicionem Italorum mutabant: verum a virtute et felicitate Aëtii, eiusque prudentia, pendeat, utrum Romae et in Italia secure viveretur, an barbarorum saevitia usque in remotissimos angulos grassaretur. Huius aevi, in quo armorum

gloria Aëtius ipse, ac Bonifacius, pauloque iuniores Ma-
 iorianus et Sebastianus, florebant; viri, vix ulli priorum
 saeculorum duci secundi: in quo non pauci senes super-
 stites erant qui Claudianum audissent, et quod D. Augus-
 tinum quodammodo sibi tribuere poterat: huius, inquam,
 aevi, nullum supererat ingenii monumentum; atque ipsa
 ingentia Aëtii facta, praeter brevissimam in chronicis men-
 tionem, memoriae hominum fere erepta fuerunt: itaque
 singularis horum fragmentorum dos est, quod et ad rerum
 gestarum notitiam nonnihil conferunt, et aevum ipsum,
 qualesque illo tempore fuerint litterae, hominesque eruditi,
 ante oculos sistunt.

Editoris officium, in huiusmodi reliquiis recensendis,
 vel praecipue circa supplementa versuum truncatorum
 versari, libenter agnosco: eumque demum, qui ea quae
 fracta et deformata invenerit ad integritatem restituat, de
 scriptore, cuius salus tuenda divinitus ipsi obtigerit, be-
 ne mereri censeo: hoc etiam addo, me arbitrari, esse ad-
 modum pauca in hoc genere, quae ingenii vis cum doc-
 trina et gnava industria coniuncta, assequi nequeat. Iam
 vero hoc ita dico ut me ipsum condemnem: quippe qui,
 praesertim panegyrici praefationem tot vulneribus con-
 fossam reliquerim: in eo tantum aliquid laudis mihi tribuo
 quod nihil posui de quo aliquo modo addubitari posse vide-
 retur. Utinam acutiores eruditioresque in poëta non malo
 sanando artem ingeniumque exercere non dedignentur!

Restat ut paucis de codice dicam ad quem conficien-
 dum Merobaudis reliquiae adhibitae fuerunt. Is numero
 908 designatur; saeculo nono scriptus, vocabularium con-
 tinet, ineditum quidem, sed minimi pretii: satis spissus,
 praeter pauca folia, totus rescriptus est, adhibitis diver-
 sissimorum librorum partibus. Inter has, cum iis quae hic
 edo, facile eminent folia quae antiquissimae liturgiae par-

tes exhibent: de quarum editione, quatenus legi poterunt, exorari se passurum esse ARXIUM, confido. Nemo autem, credo, reprehendet quod nugae spreverim quae non paucas paginas implent, de divinatione ex somniis ut videtur. Quatuor folia, cum duorum segmentis, ex codice Digestorum de mulomedicina, quae sub Vegetii nomine circumferuntur, primique eorum libri, supersunt. Is codex, saeculo VII aut VIII scriptus, ipse rescripta folia complectebatur: unum certe tabellionum scripturam sub Vegetianis elucentem clare prodit: qua quid contineatur expedire non potui. Haec autem fragmenta cum Corbiensi antiquissimo codice, quatenus is propter lacunas conferri potest, fere usque ad minima conveniunt; nisi quod sermo semibarbarus plurimis locis aperte patet; cuiusmodi variantes is qui Corbiensem contulit fortasse cum aliis manifestis mendis enotare sprevit. Reliqua ad epistolas Paulinas, versionemque Ieremiae prophetae a vulgata longe diversam, et sancti alicuius patris librum mihi ignotum pertinent.

Festinata priore huius libelli editione, pluribus locis in discriminandis litteris quae in membranis supersunt, quasque supplevi, erratum fuit; id tamen circa res adeo tennes versatur, ut de iteranda editione non cogitassem, nisi amici coniecturas mihi obtulissent, atque ipse earum difficultatum solutionem invenissem quae me maxime torsebant. Eruditi, quorum egregia inventa profero, sunt Bluhmius, iam inter ICtos nobilitatus; et Comes Iacobus Leopardus, Recanatensis Picens: quem Italiae suae iam nunc conspicuum ornamentum esse, popularibus meis nuntio; in diesque eum ad maiorem claritatem perventurum esse, spondeo: ego vero, qui candidissimum praeclari adolescentis ingenium, non secus quam egregiam doctrinam, valde diligam, omni eius honore et incremento laetabor.

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

CARMEN I.

(TRICLINIUM PLACIDI VALENTINIANI
AUG.)

* * *

Incumbit foribus pictae Concordia mensae,
Purpureique sacer sexus uterque laris;
Aeternas ubi festa dapes conuiuia gestant,
Purpureisque nitent regia fulcra toris.
Ipse micans tecti medium cum coniuge princeps 5
Lucida ceu summi possidet astra poli.
Terrarum ueneranda salus: pro praeside nostro
Amixtas subito flet nouus exul opes.
Cui natura dedit, uictoria reddidit orbem,
Claraque longinquos praebuit aula toros. 10
Hic, ubi sacra parens placidi petit oscula nati,
Castalium credas cum genetrice Deum:

Augusti nomen, quem poëta celebrare studet, verbo *placidi* (v. 11.) innui videtur: omnia certe in Valentinianum apte conveniunt. *Victoria* de Iohanne tyranno imperium avitum reddiderat puero: et *aula* Constantinopoli-

tana nuptias Eudoxiae praebuerat: *mater* (v. 11.) Galla Placidia est; *soror* (v. 13) Honoria: *coniux* (v. 15) Eudoxia, Theodosii filia. *Subolem* (v. 19) de Eudoxia accipere licet, Valentiniani filia maiore: sed cur *nepotem*

Cum soror adsistit, nitidae candentia Lunae
 Sidera fraterna luce micare putes;
 15 Si coniux aderit, dicas Nereia Peli
 Aemonio Thetidos foedera iuncta toro.
 Hac etiam de prole licet sperare nepotem
 Cui Larisa suum conferat una uirum.
 En noua iam suboles, quae uix modo missa sub *auras*
 20 Mystica iam tenero pectore sacra gerit.
 Vagitu confessa: Deum sentire putares;
 Mollia sic tremulo mouerat ora sono.
 O felix! uno geminam cui tempore uitam || '981 'd

*

CARMEN II.

*

*

Silua uiret, pulchram Domini sortita iuuentam.
 Ipsaque primaewo lumine tecta nitent:
 Quae Foebi flammata rotis et principis ostro
 Aetheris ac terrae sidera mixta tenent.

sperat poëta, non *filium*?
 Theodosium igitur Placidi-
 amque unice respiciebat? v.
 1. pr. m. *Concordiae*. v. 15.
 pr. m. omiserat *dicas*; ac in
 fine versus scripserat omis-
 sum in sequentis initio *Aemo-*
nio. v. 16. Cod. *Tethidos*. v.
 21. pr. m. *uagitum*. Monere
 vix opus est, quae initio aut
 fine versuum inclinatis litte-
 ris scribuntur, mea pro ab-
 scissis supplementa esse: sin-

gulas in mediis versibus lit-
 teras, pro exesis. — De ini-
 tiatione puellulae regiae per
 sacrum fontem facta sermo-
 nem esse, cuius apparet —
 eodem modo quo carmine IV.
 de infante Aëtii.

Abscissa superiore paginae
 parte quot versus intercide-
 rint, nulla inveniri potest con-
 iectura: sed in hac lacuna, ab-
 soluto carmine quod praece-
 dit, alterum ab eo diversum

Marmoreos rigat unda lacus, fictasque metallis 5

Cornigeras rapido proluit amne feras:

Turbaque festinis onerat crystalla fluentis;

Gemma uehit laticem quae fuit ante latex.

Culmina celsa tenet socia cum coniuge princeps,

Cuius sacra petit pignora mundus ouans. 10

Mira fides! optare licet, qui scepra capessant:

Nec numerum regum poscere uota timent.

Sic dominos secura sui de stemmate regni

Continuat proprios dum creat aula nouos.

CARMEN III.

VRIDIARIS VIRI INL. FAUSTI.

Explicat aestiuas ramis errantibus umbras

Frigoris arcani silua referta gelu:

Nec commune sibi tempus permittit et anno,

Priuatumque hiemem frondea tecta tenent.

incepisse, propterea haud dubitanter statuo, quod alias bis eadem dixisset non absurdus poeta: — absolutoque disticho duodecimo primum carmen apte concluditur. Ut illo triclinium, sic hoc hortos laudare videtur. Secundi distichi sensus valde obscurus est: licetne de vitris purpura coloratis cogitare, per quae immisi solis radii lumen purpureum spargant? *Cornigeræ pecudes* (II. v. 6.) sunt cervi ex auro facti, quorum circa fontem dispositorum

mentio apud Anastasium in baptisterii descriptione occurrit: nisi tamen de museo opere intelligere placet, in imo lacu marmoreo. *Aula*, quae novos *dominos* crearet, Theodosii iunioris Augusti est, per quem Valentinianus in Occidente regnabat.

Ad CARMEN III. Rubricae deletae medicamento parum iuantur: obscuratumque continuis nimbis solis lumen adeo mihi offecit, ut absoluta demum libelli impressione, tandem sereno die adiutus,

5 . . . er tonsa comas Spartani marmoris instar

Porrigit excisum buxus amoena: latus:

Quam nec Achaemeniae possent penetrare sagittae ||

d. 185.

. . Marti iunxit amica Venus.

CARMEN IV.

(NATALIS FILII AËTII PATRICII.)

Annus panditur ecce iam secundus,

Et festum puero diem reducit,

Quo uitalibus inchoatus auris

Infusi bibit aetheris uigorem.

5 Omnes nunc Latiae fauete Musae,

Omnes nunc Latiae uirete siluae:

Vernent limina, laureisque sertis

Fausti nomen clare legerim; ac simul vestigia ductuum haud dubia cernerem ante id quod tum perspicue vidi *viridiaris* esse. De quo quum nihil comperisset Leopardius, nihilominus egregie coniecit legendum esse *Viridiarium*: quod ita amplector ut membranis obsecutus servem *Viridiaris*: de qua rusticae linguae forma vulgare italicum *Verziere* omnem dubitationem tollit. Neutram terminationem in masculinam, ac deinde *ius* in *is* mutatum abiisse, secundum analogiam est, quae in formanda lingua rustica, sensim in vulga-

rem deflectente, observatur.

— *Faustus*, cuius hortos *Merobaudes*, ut *Status Sidonius*que amicorum villas, laudat, *Anicius Acilius Glabrio* *Faustus* est: consul anni 438, postquam anno 424 urbem praefectus rexerat. — v.5. *Ac* littera ante *er* fuerit, minime exploratum est: ita nuper supplere ausim.

Ad *hemistichium*. Hic et alibi, resecta per obliquum membrana, pars versus omnino periit: quarum aliquid conspicitur, nonnisi dimidiaetae supersunt litterae.

Ad *CARMEN IV.* *Filius Aëtii*, cui hoc genethliacon

Inserpant hederæ uagante nexu:
 Exultet placido tumore Tybris,
 Et nulla rutilus, nec asper, unda,
 Hibernis uada molliat serenis:
 Laxet pectora bellicosa ductor
 Et dignus rude, lacteamque prolem
 Nodosus ferus ambiat lacertis.
 Adsit cum socio parente coniunx;
 Coniunx, non leuibus canenda musis;
 Heroum suboles, propago regum;
 Cuius gloria feminam superstat:
 Quæ non, ut Thetis, anxium pauorem
 Secretis Stygos abluit sub undis,
 Et natum trepidis anhela curis
 Contra fata Deum, metusque leti

*

*

*

Primaeuos pueri recentis artus
 Plenis numine fontibus rigauit:
 Qua puri Deus arbiter lauacri,
 Arcana laticum receptus unda,
 Pellit crimina, nec sinit fuisse;

dictum est, si tamen ultra infantiam vixit, Gaudentius fuerit, avi nomine dictus; quem, dum pater viveret, principalibus nuptiis destinatum, Geisericus, direpta urbe, in Africam abduxit. Quippe Carpilio haud paulo maior natus fuit, qui legatione ad Attilam functus est. v. 17. pr. m. rerum. — Renatus Frigeridus, apud Gregorium Turonensem II. 8. Aëtium Carpilionis generum fuisse tradit: qui Car-

- Et uitam nouat, obruitque poenam.
 His te primitiis, puer, sacratum
 30 Exceptit gremio micante Roma:
 Et nudi lateris recincta uestem,
 Quae bellis procul omnibus patebat,
 Nutricem tibi praebuit papillam.
 Felix distulit, adtulitque partum
 35 Lucinae mora: praestitit morari
 Ut spebus timidis diu negatus,
 Et ciuis dominae futurus urbi,
 Natalem tibi regiam Quirini
 Et primas Latii domos uideres:
 40 Proles Martia, Martios penates.
 Hoc iam clarior inclyto parente,
 Quod uix puberibus pater sub annis,
 Obiectus Geticis puer cateruis,
 Bellorum mora, foederis sequester,
 45 Intentas Latio faces remouit,
 Ac mundi pretium fuit pauentis. || ·181·d

pilio quis tandem fuerit, equidem plane ignoro. Virum, qui inter barbaros educatus, maxima cum iis familiaritate usus est, secundis nuptiis barbaram uxorem duxisse, facile credi potest: ac de barbara origine intelligendum esse, quod eius uxor regum pro-

pago dicitur. - ad v. 41. Idem Renatus Frigeridus ap. Gregorium Turon. l. c. *Aëtius* — a puero Praetorianus, tribus annis Alarici obses, dehinc Chunorum. cf. panegyricum v. 127, seqq. — pr. m. *hic*. — ad v. 44. Ed. pr. prave: foederum.

(*FL. MEROBAUDIS IN III. CONSULATUM
AETII PATRICII PANEGYRICUS.*)

PRAEFATIONIS

FRAGMENTUM I.

* * *

..... una tua p... us quam ana..... | nihil
quod cupias latere deprehendi *potest* : *de* | nique
omnia agis ut qui scias in conspectu et *iudi* | cio
omnium esse quod gesseris. |

Ad PANEGYRICUM. Ut Claudianus Stilichonis ipsiusque Augusti consulatus, ita Merobaudes Aëtii fasces celebrat: hoc ab illo diversus quod praefationem non metro conditam, sed ad orationis modum praeponit. De consulatu agi, plurima evidentissime indicant: v. 30. 31. 36. *Togae praemia, pacata curulis, festa ducis*; iterumque v. 44. *curulis*; v. 13. *Consulis* mentio, cuius leges acceperint Aremorici: denique v. 46. *fasces*: - quum autem ter Consul fuerit Aëtius, tertium Consulatum intelligendum es-

se quo cum Symmacho processit, (a. 446.), et v. 43. 44. indicant, et adhuc clarius iis comprobatur quae v. 24 - 29. de pace cum Geiserico facta memorantur: cum quo pax bis inita est, annis 435 et 442: verum prior intelligi nequit propter mentionem Carthaginiensis captae, qua urbe Vandalus per dolum et periurium anno demum 439 potitus est. Ad PRAEFATIONIS FRAGM. I. v. 1. Huius quoque versus litterae, quae non omnino abscissae sunt, vix dimidiatae exstant, atque aegre divinantur. y. 6. Agnoscimus latini-

5 Lateant ergo hii quos deprehendi pudet : etenim |
 bonae conuersationis est nimis petere conspec | tum.
 Et tamen mali frustra arbitros fugiunt. | Quid enim
 eis prodest non habere conscios, cum | habent con-
 10 scientiam? Veniant sane ad te quos uo | lunt arbi-
 tri, quam uolunt seueri iudices morum | atque uir-
 tutum : nec tantum Catones nostri, sed pe | regrina
 Lacedaemoniorum et Atheniensium | nomina : nul-
 lum profecto tempus, nullum diem, | nullam deni-
 15 que horam in actibus tuis quam non admi | rentur
 inuenient. Tibi enim cubile caua ru | pēs, aut
 tenue uelamen in caespite ; nox in uigiliis, | dies in
 laboribus ; iniuria iam pro uoluntate ; lorica | non
 tam munimen quam uestimentum ; coena | non ad-
 20 paratus sed conuersatio ; postremo . . . . . | qui aliis
 procinctus, tibi usus est. |

Nec inmerito te ita communem alacritati ac la- |
 bori, labori ac potestati, natura formauit . . . . . | ore
 ciumgra . uares la . oran . ra . . . . . | proximitas tua i . .
 uelocitatem tuam . . . . . ||

·961 ·d

* * *

tatem illius saeculi. — v. 11. Cod. adque. v. 13. id. Lacedaemoniorum : eodem vitio quod in codice romano de re publica regnat. v. 15. ubi cubile scripsi, librarius civile scripsisse videtur : (ultima littera e resectorum numero est) deinde i expunctum, b superscriptum fuit. v. 16 et 21. supplementa quae Bluhmius

mihī proposuit iis praetuli quae ipse dederam. v. 17. Vocabulum iniuria valde dubium esse videtur : omninoque hanc paginam iterum inspicere cupio. — Quum autem tota admodum aegre legatur, tum vero multo maxime infimi versus : membrana, quae quum tenuissima tum scalpro attrita est, vi atramenti a posteriore par-

..... a tentorio . . ac quamq..... | ..... tentorium
 ducit. Tunc si quid a bellis | *uacat*, aut situs ur-
 bium, aut angustias montium, | *aut plana* campo-
 rum, aut fluminum transitus, aut | *uiarum spatia* 5
 metiris, atque ibi quis pediti, quis | *equiti*, accom-
 modatior locus, quis excursui | *aptior*, quis receptui
 tutior, quis stationi uberi|*or*, *exploras*. Ita ad
 bellum proficit etiam ipsa in|*termissio* bellorum.
 Iam uero, praeter Mar|*tios labores*, cuius tanta in 10
 consiliis alacritas, in | *iudiciis* seueritas, in conlo-
 quiis mansuetu|*do*, *in uultu* aequalitas, in ira bre-
 uitas, in amore | *diuturnitas*? O fortunatissimum
 orationis | *meae tempus*! uera me dicere omnes fa-
 tentur | .....r hactenus me de actibus tuis ali- 15
 quanta | ..... et quidem multum dicturo obest
 igno|*rantia*. Debet nosse quem loquitur: nec
 sola | *illa de uiris* fortibus praedicanda sunt quae
 pu|*blica fama* denuntiat. Nam et cum uictoria
 per | ....., tum designatur hoc nomine quidquid | 20
contulerit fauens fortuna bellorum: non tamen |
monumentum implet animos ut si ipsa itinera | *at-*
que agmina, et imago certaminum, et uulnera, | *et*
proelia, et hostili caede puluis cruentatus || 261 d

te exesa, ita, ut quot in illa
 litterarum ductus, totidem
 hic appareant foramina. Igi-
 tur v. 22. et 23. aliquot litte-
 rae ex his quas indicavi, in-
 certae sunt. — p. 2. v. 4. *plana*
 camporum, ab huius aevi la-

titate abhorrere non credo.
 — v. 11. Leopardius mallet:
in moribus seu. — pr. m. *sa-*
lubritas. v. 22. pr. m. *impleat*.
 De arcu triumphali sermo esse
 videtur.

FRAGMENTUM II.

* * *

lentem in collegium togae Senatus adsciuit. | Pro
 his me laudibus tuis Roma cum principe uic|turo
 aere formauit: pro his denique nuper ad ho|noris
 5 maximi nomen ille nascenti soli proxi|mus Impe-
 rator euexit. Intellexit enim qua fide eius prae-|
 sentis gesta memorarem, qui de absentis |meritis
 non tacerem. Iam considera, ductor | inuicte, quanta
 tibi haec agenti praemia debe|antur, pro quibus
 10 mihi tanta sunt conlata refe|renti. Tibi quidem
 nullum commune praemi|um, nec par ceteris ho-
 nor, aut laus aliqua usita|ta referenda est. Ha-
 bes tamen praemiatricem | conscientiam tuam. Et-
 enim recte factorum | summus fructus est fecisse:
 15 nec ullum uirtu|tum pretium dignum ipsis extra
 ipsas est. Ergo | uel ego, uel alii qui in hac di-
 cendi professione | sunt, quotiens de actibus tuis
 aliqua disserimus, | aut ingenia nostra exercemus,
 aut uota ceterorum: | tu tibi inniteris, ad te respi-
 20 cis, nec ullum quod | imitari uelis exemplar extra

FRAGM. II. p. 1. v. 1. *Colle-
 gium togae* de Senatu, intelli-
 go, ut togae usus, iam diu an-
 te ex uita communi abolitus,
 in curia retentus fuerit. v. 2.
 seqq. Vide quae in praefatio-
 ne de hoc loco dixi. — *Roma
 cum principe*, fere sollemnis
 in hoc negotio locutio esse vi-
 detur: ut in epigrammate de

Claudiano: *Ρώμη καὶ βασιλεῖς*.
 v. 3. *honor maximus* certe con-
 sulatus est, verum eius *no-
 men* non de fascibus, sed de
 codicillis consulatus interpre-
 tor. Ac profecto neque Me-
 robaudis *huius*, neque alius
 cui haec oratio tribui posse
 uideatur, nomen in illius aevi
 fastis signatum est. — v. 4. Im-

te quaeris: et ta|men nulla regio, nullus locus,
 nulla denique lin|gua laudibus tuis uacua est.
 Euntes in Thraciam|triumfum qui consiliis tuis in-
 tra Hispaniam || p. 61. d

* * *

qui aestimator es quam enormis ubique et quam |
 insueta gratulatio sit cum aliquis index de ac|ti-
 bus tuis secunda loquitur. Praeter id enim quod |
 in te mundi amor consonat, quem probasti, tum |
 in successibus tuis ueritas ipsa delectat: nemo | 5
 enim de fama dubitat, quotiens uicisse te nuntiat. |
 Delatus ego in augusti litoris sinum, qua Salonas
 usque | per anfractus terrae pronum pelagus | inla-
 bitur, nactus sum quendam qui se tuis re|centibus 10
 gestis interfuisse memoraret. | Gothorum, inquit,
 manus uniuersa cum | rege exierat Romana popula-
 tum. Hoc ut dux comperit — | Jam non expectaui
 ut diceret: progressus est, ma|num contulit: ne-
 que enim haec a te acta dubitabam. | Quaesiui, 15
 statim, ubi? qualiter? quantosue fudis|ses? Tunc
 ille: ad montem, inquit, quem Colubra|rium quasi
 praescia uocauit antiquitas; in eo | enim nunc rei
 publicae uenena prostrata sunt maxima; | hostium

perator Orientis. — v. 5. *intel-*
lexit ab emendatore additum
 fuit. — v. 8. post *tibi* pr. m. *a*
 scripserat. — v. 10. pr. m. *pre-*
mium. — v. 20. pr. m. *estra*. —
 v. 23. Quis iste triumphus fue-
 rit, non expedio: vix enim de

Walliae bello Vandalico in-
 telligere licet, cuius eventus
 rei publicae exitiosus fuit. p.
 II. v. 1. pr. m. *enormes*. — v. 7.
 8. verba: *qua Sal. usq. p. anf.*
ter. pr. omissa a librario, ab
 emendatore ita inserta sunt,

20 partem improvisus, ut solet, neci dedit: | fusisque
 peditum copiis, quae plurimae erant, ipse | palantes
 turmas persecutus, stantes robore, | fugientes ala-
 critate, compressit. Nec multo | post rex ipse cum
 reliquis copiis suis adfuit, | defixusque horrore subi-
 to calcata prope cadauera || o'c61'd

VIII

si hic litterae excusandae sunt.

p. 183.

ExPlicIt . PrAeFatio

Danuui cum pace redit, Tanainque furore
 Exuit, et nigro candentes aethere terras
 Marte suo caruisse iubet. Dedit otia ferro
 Caucasus, et saeui condemnant proelia reges.
 5 Addidit hiberni famulantia foedera Rhenus
 Orbis, et Hesperiiis flecti contentus habenis
 Gaudet ab alterna Thybrin sibi crescere ripa.
 Lustrat Aremoricos iam mitior incola saltus;
 Perdidit et mores tellus, adsuetaque saeuo
 10 Crimine quaesitas siluis celare rapinas,

ut versus, quem 8 numeravi, inde oriretur. Idem emendator *pelagus* addidit, quod iam a pr. m. exstabat: hoc autem, ne bis compareret, linea transfixit. — v. 16. Cod. *inquit*. v. 24. pr. m. *subicalcata*. - *Explicit Praefatio*. Sic expediendus est librarii lusus eiusdem generis quo in aliis membranis *E I I E* pro *feliciter* subscribitur: omissis alternis lit-

teris quae alio colore interponendae essent, id quod fere neglectum esse videtur. *PARTO* scriptum esse, schedae spandent ubi ductus litterarum effingere conatus sum: sunt autem quadratae; in quibus ad rescribendum deletis inter *r* et *e* aegerrime distinguitur: aliter, parum diversa ratione, supplendum esset *PrAeFatio*. — Ad carminis v. 4. C.

Discit inexpertis Cererem committere campis:
 Caesareoque diu manus obluctata labori
 Sustinet acceptas nostro sub consule leges:
 Et quamuis Geticis sulcum confundat aratris,
 Barbara uicinae refugit consortia gentis. 15
 Hinc quoque, Tyrrhenis qua fluctibus ima resultat
 Gallia, et aërii conscendens ardua montis
 Limite nimbo terras perstringit Hiberas,
 Nil nostri iam iuris erat. Sed belliger ultor
 Captiuum reseravit iter, clausasque recepit 20
 Expulso praedone uias, populosque relictis
 Urbibus, et sociis confinia reddidit aruis.
 Undique iam Scythicis erepta furoribus hostem

*

*

*

||

Insessor Libyes, quamuis, fatalibus armis p. 184.
 Ausus Elissaei solium rescindere regni, 25
 Milibus Arctoïis Tyrias conpleuerat arces,
 Nunc hostem exutus pactis prioribus arsit
 Romanam uincire fidem, Latiosque parentes
 Adnumerare sibi, sociamque intexere prolem.
 Sic tranquilla togae recipit dum praemia ductor, 30

seui. — v. 7. Fateor me huius
 versus sensum non assequi.
 Ceterum de Rheno subacto
 non est poëtae mendacium;
 constat enim Francos ad
 Rhenum ab Aëtio ad obse-
 quium redactos; Burgundio-
 nesque domitos, fuisse. —

v. 12. Divi Iulii bellis adver-
 sus Venetos, ceterosque Arpe-
 moricos. v. 14. Igitur aut Are-
 morica ultra Ligerim, aut Go-
 thorum regnum usque ad hunc
 fluvium porrigebatur. — v. 17.
 pr. m. *condens aper ard.* v. 20.
 Narbone ex obsidione erepto.

Pacatamque iubet lituos nescire curulem,
 Ipsa triumphales habitus mirantia passim
 Bella dedere locum. Scythici iuuat axe subacto
 Cardinis, arcanis lustrare securibus urbem.
 35 Ipse pater Mauors, Latii fatalis origo,
 Festa ducis socii trucibus non inpedit armis.
 Tela Dei, currusque silent; uacuique iugales
 Pabula Rifaeis retegunt abstrusa pruinis.
 Exarmat Bellona comas, galeamque remittens
 40 Puluereum glauca crinem praecingit oliua,
 Cristatamque docet foliis mansuescere frontem.
 Hanc tot bella tibi requiem, Romane, dederunt.
 Pax armis accita uenit. Victoria semper
 Ductoris sociam traxit praelata curulem.
 45 Post lauros rediere togae, meritumque secuti
 Alta triumphorum relegunt uestigia fascēs;
 Nec certare ualent: uincit sua praemia uirtus,
 Successumque labor superat. Quae munera fati
 Acta uiri pensare queant? an nomina rara

||

* * *

— Romanas nuptias de quibus
 v. 27. seqq. sermo est, Eudo-
 xiae, puellae Augustae, esse
 suspicor, quas iam tum Gei-
 sericus filio suo Hunerico ex-
 petiverit: cui post aliquot an-
 nos infelix captiva pro belli
 praeda cessit. — ad v. 50. Par-
 tes carminis, quas, a 50. us-
 que ad 143. versum numerata-
 tas, media iis interposui quae

in eo foliorum pari exstant
 quod nunc in codice paginas
 194, a, b. 183, 184, exhibet,
 ad idem panegyricum carmen
 pertinere, manifesto apparet:
 locus quem iis assignavi a
 coniectura pendet. Nam cum
 reiecto altero pari in alium
 quaternionem, nimis longe ab
 initio distarent quae mox post
 praefationem locum habere

.....et Nili populis ploratus *Osiris*. 50
 Despiciamur: sic cuncta mei reuerentia regni
 Alterna sub sorte perit. Depellimur axe,
 Nec terris regnare licet. Nec inulta feremus
 Haec tamen: et nostris aderit sors iusta querellis.
 Eliciam summo gentes Aquilone repostas, 55
 Fasiacoque pauens innabitur hospite gurges:
 Confundam populos: regnorum foedera rumpam:
 Nobilis et nostris miscebitur aula procellis.
 Haec ait, et pigros Zephyris inuecta triones
 Nubila Rifaei penetrauerat algida montis. 60
 Hic curua sub rupe sedens crudelis *Enyo*
 Texerat annosa refugum sub pace feretrum.
 Huius luctus erat quod sit sine luctibus orbis:
 Laetis maesta gemit. Squalent informia taetro
 Ora situ, sicque rigent in ueste cruores. 65
 Dura supinato pendent retinacula collo;
 Languet apex galeae; clipei nec tristis in orbe
 Lux rubet, et totae pereunt mucronibus hastae.
 Hanc ubi Diua nocens liquido de tramite uidit,
 Desilit, et tali residem licet excitat orsu: 70

debent, sic coniiicio: alterum par extremum quaternionis fuisse: (numerus enim, rescissa ima ora, exstare nequit): alterum in eodem tertium: ita et secundum, et medium intercidiisse. - Narraverat poëta, vulgata fictione, Divam aliquam, romanae rei publicae infensam (*Divam nocentem* v. 69.) pacem turbasse quae or-

bem terrarum obtinuerit. Iam vero de pace annosa, praesertim illis temporibus, verba fieri, prorsus mirum videtur. — A prima manu, v. 51., *despicimus*: v. 56. *parens* scriptum fuerat. v. 61. Cod. *sub puppe* habet; neque emendator mendum sustulit, quod evidens est. Supplementa argumentis confirmare taedii

Quis miseros, Germana, tibi sopor obruit artus
 Pace sub inmensa? quoniam tua pectora somno
 Mersit iniqua quies, inopes tua classica.... || 4 261 d

*

*

*

Indue mortales habitus, tege casside uultus:

75 *Urge truces in bella globos, Scythicasque faretras
 Egerat ignotis Tanais bacchatus in oris.*

Aeratas prosterne domus, et operta metallis

Culmina, quae toto Latii conspeximus orbe.

Una omnes in tela ruant: grauis ardeat auro

80 *Balteus: auratae circumdent tela faretrae:*

Aurea crispatis insidat lamna lupatis:

Includant gemmae chalybem; ferroque micantes

Fulgens auratis facibus lux induat enses.

Moenia nulla tuos ualeant arcere furores:

85 *Roma, ipsique tremant furialia murmura reges.*

Tum superos terris atque hospita numina pelle:

Romanos populare Deos, et nullus in aris

Vestae exoratae fatus strue palleat ignis.

His instructa dolis Palatia celsa subibo;

90 *Maiorum mores, et pectora prisca fugabo*

plenum foret: neque iniqua postulatio est ut, qui ea sibi displicere dicent, exponant cur ita sentiant. Equidem quoties haesitarem, supplementis omnino abstinui. Quae in hac iterata editione v. 52. et 53. posui Leopardio debentur.

tur. — v. 74. Huius, ut supra v. 50. et infra v. 170. et 197. reliquiae dimidiatis litteris, imo vix certis litterarum vestigiis constant. — v. 77. pro *aeratas* maluissem *marmoreas*, sed litterarum numerum computare debebam: quo specta-

*Funditus: atque simul, nullo discrimine rerum,
 Sperrantur fortes, nec sit reuerentia iustis.
 Attica neglecto pereat facundia Phoebō;
 Indignis contingat honos, et pondera rerum
 Non uirtus, sed casus agat, tristisque cupido: 95
 Pectoribus saeui demens furor aestuet auri:
 Omniaque haec sine mente Iouis, sine numine summo || 261 d*

* * *

Et placidus sub pace pudor. Non proelia mandet,
 Sed gerat; et priscis instauret fata triumphis.
 Quem non praeda docens, auriq̄ue insana cupido, 100
 Cogat inexhaustis animum permittere curis:
 Sed ferri laudandus amor, Latiiq̄ue cruoris
 Indocilis, iugulisq̄ue madens hostilibus ensis,
 Indomitum, mitemq̄ue probet. Nec uota cadebant
 In dubium; notumq̄ue fuit quem posceret orbis. 105
 Aëtium coniunctus amor populique patrumq̄ue,
 Et procerum mens omnis habet; nec dicere mussant;
 Reppetiere palam iam quod sententia mundi
 Cunctorumq̄ue fides nullis auctoribus ambit:

to pro supplementis v. 87. et 92. alia mallet, ut pauciores litterae sint: verum de sensu non ambigo. v. 82. Cod. *caly-
 bem*: v. 91. pr. m. *discrime*. v. 93. Cod. *neglecto*. Post v. 97. intercisisse videntur duo folia, paulo amplius centum versibus. — Excitata Bellona, rebusque Romanis ad summum discrimen redactis, om-

nes consentiunt uno Aëtio duce rem publicam stare posse. — v. 100. *docens* in Cod. sic exstat: ubi h. v. a pr. m. *insania*: v. 101. *curuis* legebatur. v. 103. *ensis Latii cruoris indocilis*, intelligendus est qui eo nunquam imbutus fuerit. — v. 104. pr. m. *cedebant*. — v. 108. pr. m. *reppetiere* (quod emendator in *redpetie-*

- 110 Fata iubent. Aderat studiis, iuuitque fauorem
 Nota uiri uirtus, et magni gloria patris.
 Nam claro genitore satus — sed forte parentem,
 Caedibus Arctois et iusta sorte potitum,
 Callidus, et falsa tectus prece perculit ensis,
 115 Mercatum uita leti decus. Haut secus olim
 Pugnaces Fabii patria pro gente cadebant,
 Et Decius, propero lucem qui fine refudit,
 Sed famam sine fine tenet: nam mortis amorem
 Pensat laudis honor. Tanti sibi conscius heros
 120 Sanguinis, emeritum praestantibus innouat actis || 881 d
 *
 *
 *
 Ut uix prona nouis erexit gressibus ora,
 Primaque reptatis niuibus uestigia fixit,
 Mox iaculum petiere manus, lusitque gelatis
 Imbribus, et siccis imitatus missile lymfis
 125 Temptauit pugnas, tenerosque ad proelia ludos
 Imbuit, et ueras iam tunc respexit ad hastas.
 Nec mora, cum Scythicis succumberet ensibus orbis,
 Telaque Tarpeias premerent Arctoa secures,
 Hostilem fregit rabiem, pignusque superbi
 130 Foederis, et mundi pretium fuit: — hinc modo uoti
 Rata fides, ualidis quod dux premat impiger armis

re mutavit): — et, *sentia*. —
 v. 110. pr. m. *studiisq. iuuatq.*
 — v. 111. seqq. Gaudentius,
 magister equitum. Quae de
 eius morte hic traduntur, no-
 ua sunt. — v. 122. pr. m. *repi-*

tatis. — Aëtius natus erat Do-
 rostenae, in oppido Moesiae,
 quam Renatus Frigeridus Scy-
 thiam uocat: rigidissimarum
 hiemum terrae. — v. 127. Cod.
Scycticis. — v. 129. seqq. De

Edomuit quos pace puer: — bellumque repressit,
 Ignarus quid bella forent. Stupuerere feroces
 In tenero iam membra Getae. Rex ipse, uerendum
 Miratus pueri decus, et prodentia fatum 135
 Lumina, primaueas dederat gestare faretras;
 Laudabatque manus librantem et tela gerentem,
 Oblitus quod noster erat. Pro nescia regis
 Corda, feris quanto populis discrimine constet
 Quod Latium docet arma ducem! Sed nomine natum 140
 Nuncupat, et mauult naturae dicere pignus,
 Quam pacis. Tali teneros sub iudice primum
 Gaudebat studiis flammare ferocibus annos || 1481 d

* * *

Teutonicum Latiis hostem cum *sterneret armis*, p. 194. a.
 Tunc ad bella rudem, nec adulto Marte *ferocem*, 145
 Ille tamen magnis opibus, Romaque uirente,
 Gallica bis quinos certamina traxit *in annos*,
 Et senior post bella redit. Nunc *gloria maior*,
 Quod iam barbaricae mutatos semine *terrae*,
 Et bellare pares, uno quod tempore *uicit*; 150
 Quod clausos castris hostes *superauit*, et arma
 Quae quondam uictoris erant hîc *dextra recepit*

Aëtio, Alarici obside, v. Carm. III. v. 41. seqq. v. 131. pr. m. *ratas*. — Post v. 143. iterum ampla lacuna incidit. — v. 144. De Divo Iulio sermo est, cuius bella gallica cum rebus ab Aëtio in eadem provincia gestis conferuntur. In iis quae a versu 148. sequuntur, hoc clare video de bello agi quo

Aëtius in Gallia ferocium hostium manum superauerit: Bagaudarum puto: conflatam ex barbaris, rusticisque exulibus. Hanc colluuiem indicat v. 157.: eamque in resarciendo v. 149. cogitavi. Apparet oppugnationem castelli, quo Bagaudae post acceptam cladem se contulerint, describi.

Magnanimi luctata ducis. Nam claustra uetabant,
 Et turritus apex, ingestaque moenia caelo,
 155 Naturam cumulante manu. Nec signifer ullus
 Illic; turba fuit: longo sed tempore castris
 Barbaries iunctis occasum miscuit ortu.
 Stat clypeis uallata cohors, hastilia torquet:
 Ense minax, uolucrique nocens per inane sagitta.
 160 Nobile non animis, sed non ignobile factis
 Vulgus, inaequali iustus Mars sorte peremit.
 Inuius hinc uertex manibusque et moenibus extat:
 Inde ducis uirtus bellum domitura perenne.
 Ergo immite fremens coniuncto robore ductor
 165 Naturae certare parat. Cadit agmine facto
 Silua ferox: nudi mirantur sidera fontes,
 Ignotumque uident montana cubilia caelum.
 Textitur in turre abies, et uincere montes
 Iussa, renitentes exterret culmine nubes.
 170 .....los creuere uiae quas uique manuque
 *
 *
 *

||

Patricius longis in caelum molibus urget, p. 194. b.
 Vicinisque iubet socios consistere castris.
 Iam nullus sine Marte dies, nox omnis in armis.
 Emicat obscuras bellatrix pinna per umbras
 175 Illatura neces: et mors incerta tenebris
 Fertur, et indubia quamuis sub sorte cruorem

v. 150. Moveor ut unum tem- pro ἔτος valet: v. 155. Cod.
 pus, de uno anno accipiam: ut Natura. v. 162. pr. m. uertix:
 recentioribus Graecis χρόνος tum, manibus et. v. 165. Cod.

Spargunt, ignaros fatorum lumine cursos
Caeco tela regunt, et letum errantia portant.
Inde subactorum bello pars magna reorum
Dedere se tardata parat, sensimque recepta 180
Detrectare minas: etiam, discordibus armis,
Dum pars bella gerit, ueniam pars poscere gestu,
Pars properare fugam: donec penetrata labore
Longo uictrices hauserunt moenia flammae:
Carminaque optatam en uictis dant ultima famam 185
Qui saeuo sub Marte cadunt: sed carmina tandem
Sancta cruentatos uertant ad foedera cantus.
Qui dum bella sonant, semper memorabitur hostis;
Et sat laudis habet cui tot praemisimus arma.
Est mundi longaeua salus, qua uindice tutam 190
Exercent elementa fidem; qua conprimit undas
Vulcanus; noctisque uices lux alma recondit;
Flammea nec siccas urit Titania terras.
...populis quae iura dedit, quae condidit urbes
.....uixit Latium post bella Quirini 195
.....c.ato animam uirtute Quirinum
..gressus geminos oris nunc m... ||

gadi. v. 177. *cursos.* sic Cod. tii dicenda ita transit, ut foedere diversarum rerum naturae compagem stare doceat. v. 178. Initio versus in membr. a pr. m. aa. exstare videtur. v. 186. pr. m. pro *sed, sub* scripserat, omissum scilicet ante v. 195. De Numa, foederum et pacis auctore, sermonem esse Marte. v. 187. Ad foedera Aë- apparet.

BONNAE, EX OFFICINA TYPOGRAPHICA THORMANNIANA.
